

ERDÉLYI MUNKÁS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 20 KOR., FÉLÉVRE 10 KOR., NEGYEDÉVRE 5 KOR. EGYES SZÁM ÁRA 50 FILLÉR

ERDÉLYRÉSZI SZOCIALISTA PÁRT
HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
CLUJ (KOLOZSVÁR), PIATA UNIRII
(MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 9. SZÁM)

Egyház és állam

Clemenceau strassburgi programbeszédében még mindig észlelhetők bizonyos konokságok. A „győzelem atyja”, aki a mában a történelem új korszakának kezdetét látja, a maga hite szerint bölcs és kiadós utraivalóval látja el nemzetét és a programot nem csupán a rövid választási küzdelemre, hanem egy hosszú élet számára kínálja. A konokság mindig lényeges része volt Clemenceau politikai jellemének és hogy ez még most sem enyhült, arra alighanem egyházi körökben fognak leginkább fölshisszenni. „Az egyház és az állam szétválasztását föltétlenül fönni kell tartani!” Az egyház számára alighanem ez csendül ki legkellemetlenebbül a strassburgi programbeszédéből. És alighanem ez jelenti a legnagyobb csalódást is, mert Róma abban reménykedett, hogy a háboru megpróbáltatásainak egyebek között a francia egyházpolitikának az enyhülése is egyik következménye lesz. Ámde nem lett. Nem is lehetett. Clemenceau nemcsak a francia forradalom dicsőséges hagyományait akarja megőrizni, hanem meg akarja menteni azokat az eredményeket is, amelyeket a francia egyházpolitika mindmostanáig az állam és társadalom javára meghozott. Clemenceau nemcsak azt nem akarja elfelejteni, hogy Franciaországnak „valamennyi fia, felekezeti különbség nélkül egyesült, amidőn az ország sorsáról dönteni kellett”, hanem az ország elé idézi azt is, amit az egyház és az állam szétválasztása Franciaországban egyéb vonatkozásokban jelentett.

Az egyház elválasztása az államtól és teljes kikapcsolódása a politikából, nem okozott kárt Franciaországnak. Az a hatalmas kulturharc, amely tizenöt évvel ezelőtt annyira földulta a francia társadalom nyugalmát, gyorsan kitombolta magát és a harc, amely az egyik oldalon teljesen kikapta a római kuria stílusát, az oktatás terén az állammal való konkurenciában olvadt föl. A felekezeti iskolák megjavultak, mert meg kellett javulniok, az oktatás módja és szelleme elejtette pusztán klerikális céljait, mert a verseny következtében el kellett ejtenie; a felekezeti iskolának olyan jónak kellett lennie, mint az államiaknak, ha az egyház továbbra is élni és hódítani akart Franciaországban. A felekezeti iskolák növendékeinek száma ma már száz százalékkal nagyobb, mint az egyház és az állam teljes szétválasztása előtt volt. Hogy pedig Franciaország politikája milyen eredményeket érhetett el az egyház zavaró és bonyodalmas befolyása nélkül, azt ma, a háboru után nem kell magyarázni.

De általában: hol vannak ma azok az államok, amelyek eréllyel és előrelátó okossággal megőrizték a kormányzást az egyház uralmától és hol vannak azok, amelyek első-orban Szent Péter ingadozó hajójára építették állami és társadalmi életüket?

Olaszország, amióta megtörte a pápás világi hatalmát, még mindig nem tartja szükségesnek, hogy az egyházi befolyás

terhének fölvetelével béküljön ki az egyházzal. Az olasz iskolákban nem közelebb a vallásoktatás. Ahol legközelebb vannak a katolikus egyház nagy nemzetközi szervezetének központjához, ott legnagyobb a lelkiismeret szabadsága. Angliában nová törpült az egyház politikai befolyása és vajjon Amerika menüiben különbözik egyházi vonatkozásokban Franciaországtól? A politikai hatalom ezekben az államokban „harcban áll az Istennel”, mégis ezek az államok azok, amelyek győzelmesen kerültek ki a háboruból és mégis az istenes Németország, a klerikális Ausztria és a klerikális reakció miatt az utját soha meg nem talált Magyarország fekszik leverve és megalázva a vereség nyomorúságában.

Nem meglepetés tehát az, ha ezek az eredmények más államokat is csábítanak és az államérdek őszinte szolgálatából az egyházzal szemben gyökeres reformokat sürgetnek. Az új államok közül Cseh-Szlovákia már megkezdte a sört és az államnak az egyháztól való elválasztása ott rövid idő alatt megtörténik. A cseh-szlovák kormányzat ebben az irányban tett intézkedései már fölborzolták az egyház féltékenységét és elégedetlenségét és ez a kezdődő harc legújabbán olyan okmányt szerzett más államok számára is, amelynek történelmi jelentősége van. *Massaryk* elnök ugyanis nyílt levélben választott az olmtízi hercegérsek tiltakozó levelére és ebben határozottan kijelenti, hogy az egyház és az állam békéje csak a szétválasztás után érhető el. *Massaryk* utal arra az elretentő példára, amelyet az osztrák-magyar monarchiában adott az államnak az egyházzal való összeköttetése. „Ausztria Magyarország és a dinasztia csak politikai visszaélésekre használták az egyházat és ez okozta nemcsak a politikai, hanem az erkölcsi bomlást is.” Franciaország és Amerika jó példája és a volt monarchia két államának kétségbeesítő, nyomorúságos sorsa áll tehát Csehország előtt, amikor az egyház és az állam szétválasztására határozza el magát. A jó példák annyira csábítók s a Magyarországon uralkodó állapotok annyira elretentő képet nyújtanak, hogy Csehország föltétlenül megcsinálja a szétválasztást.

A külföldi tőke története

A lapok rövid hírt hoztak arról, hogy amerikai tőkések részvényeket kerestek a román petroleum-művek érdekeltségénél. Miután a nacionalista tőkések a részvények eladását megtagadták, az élelmes amerikaiak összevásárolták a német tőke kezében levő összes petroleum-részvényeket, így akarják kényszeríteni a román tőkét, hogy helyet adjon külföldi érdekeltségnek. Nagy riadalmat okoz a romániai burzsoázia körében az amerikai tőke erőlködése, ami érthető; ebben az agrárállamban most nagy átalakulások mennek végbe, a kor szellemének és követelményeinek akarva, vagy nem akarva, eleget kell tenni. A földet a parasztnak kénytelenek adni, az eddig földet uraló improduktív elemek új kizsá-

mányoló terrén után kell nézzenek. A kisajátított föld után busás kártérítést kapnak pénzben, ezzel a pénzzel pedig az iparra akarják vetni magukat. Ez érthetővé teszi azt a félelmet, amelyet az idegen tőkével szemben tanusítanak. De van még más okuk is félni a beözönlő tőkéről. Jól tudjuk, hogyha egyszer megvetik a lábukat az idegenek, teljesen háttérbe szorúlnak a román tőkésék és a Kelet egész piaca a háboruban győztes nemzetközi tőke kezébe kerül. Románia a Kelet bázisaként fog az amerikai és angol nagytőkének szolgálni, ami az eddigi autokrata uralmat egyszersmindkorra megszünteti. Nem lehet többet védvamos politikával az importnak és exportnak az utjába állani. Még az olyan iparilag fejletlen országnak, mint Románia, sem lehet védvamos politikát folytatni. Azzal, hogy kínai fallal zárjuk el a határokat az idegen produktumok előtt, még nem biztosítjuk az ipar jövőjét. Az ilyen vámpolitika más országok haragját váltja ki és hasonló állásfoglalásra bírja. Ez az állásfoglalás Románia jövő iparára végzetessé válhat; a legtöbb nagyipari vállalat csak azért alakul, hogy kivieleire dolgozzon, mert az ország tömegei nem elég fogyasztóképesek, a belső fogyasztásból megélni nem lehet. Romániának a csatolt részekben lesz elég nyersanyaga és ez a főkélléke a versenyképességnek. A tőkének merni kell gondolkodás nélkül minél nagyobb tőkét koncentrálni, krajcároskodással nem lehet ipart csinálni. Az angol és amerikai ipar azért lett naggyá, mert győzi pénzzel.

A nacionalisták feje ne fájjon nekünk, a munkásnak oly mindegy, hogy hazafi az, aki őt elnyomja és kizsákmányolja, vagy idegen. A proletárságnak csak az lehet az érdeke, hogy a nagy tőke koncentrációja mielőbb megtörténjen, ami a nagy és nehéz iparnak a kialakulását fogja eredményezni. A nagyipar koncentrációja és fejlődése meghozza a szocializálást és a szocialista társadalom kialakulását. Hogy a munkásságnak mi a véleménye az idegen tőkével szemben, az mindig az ország politikájától függ.

Az idegen tőke előrenyomulása a háboru eredménye. A háboru nem érzelmi momentumokból támadt, a politikában és tőkevilágban nincsen szerelem, csak érdek van. A világháborunak három érdekeltje van: Németország, Anglia és Amerika. Nagyon naiv az, aki azt hiszi, hogy ezek az országok csak azért vetették harcba az emberek millióit és a dollárok milliárdjait, hogy Nagy-Szerbia, vagy Nagy-Lengyelország legyen. Egészen más okok azok, amiért a világháboru kitört. Németország iparának a terjeszkedése versenyt csinált

Angliának és Amerikának; ez a verseny kezdett kellemetlen lenni, mert Németország Nyugattól rajtuk keresztül egész Bagdadig az egész Kelet piacát már a kezében tartotta. Gyarmatpolitikájával veszélyeztette Anglia ázsiai és afrikai uralmát, le kellett győzni a kellemetlen versenytársat. Az angol és amerikai tőke ugy gondolkozik, hogy nem azért hozta meg a nagy áldozatot, hogy az érett gyümölcs másnak az ölébe hulljon. Éppen Erdély volna mentes az angol és amerikai tőkétől? Minden törekvése az idegen tőkének az, hogy földgázunkat és a hegyekben fekvő kincseinket kiaknázza. A mi országunk lesz a Kelet piacának a bázisa. A belföldi tőke ne legyen olyan naiv, hogy abban az illúzióban ringassa magát, hogy megtudja akadályozni a külföldi tőke beözönlését. A háboru elmúlt, vége a szerelemnek. Egy tanáccsal szolgálhatunk. Igyekezzenek a burzsoázia liberális lenni, a kormányzásban vezesse a demokrácia, akkor a beözönlő idegen tőke mellett ő is érvényesülni fog, másképp nincsen létjogosultsága, el kell pusztulnia, akárhogy igyekszik ellentálni. A petroleum-művek megszerzése érdekében kifejtett erőfeszítések csak kezdetét jelentik annak a nagy harcnak, amelyet a külföldi tőke a megszerzendő piac érdekében ki fog fejteni.

Eivtársak! Adakozzatok az „Erdélyi Munkás” napilap alapjára!

A liberális párt harcmodora

A régi romániai liberálisok egy elvesztett választás után különös harci eszközöz folyamodtak dühökben.

A plakátokra fényképeket nyomtatnak, amelyeken ismert elvtársak és ismeretlen egyének szerepelnek. Rémes kommentárokat fűznek a fényképekhez és az elvtársakra célozva, egy csomó rágalmat szórnak rájuk.

Clemenceau a munka jogairól

Clemenceau, Franciaország miniszterelnöke, nagyszabású programbeszédet mondott Strassburgban és többek között a következőket fejtette ki:

— A történelem egyik korszaka véget ért és most új korszak kezdődik. Mi legyen most a jelszavunk? A Munka! Ha azt kérdezik tőlem, milyen sorrendben kell a kormány programját megvalósítani, a sok általános jelszót életre kelteni, akkor csak azt felelhetem: Előttetek a munka és most az a legfontosabb, hogy hozzáfogjatok. A harmadik köztársaság, amelyet 1871-ben alakítottunk, kivivta a győzelmet, a köztársaságot örök időkre biztosítottuk és nem szabad többé az alapjait megingatni. Az egyház és az állam szétválasztását föltétlenül fönnt kell tartani. (Clemenceau beszédének ezzel a részével érdemletesen vezető helyen foglalkozunk.) Sohasem szabad elfelejtenünk, milyen nagy dicsőségére vált Franciaországnak, hogy valamennyi fia felekezeti és pártkülönbség nélkül egyesült, amidőn az ország sorsáról dönteni kellett.

Nagy és erős egyesülésre van szükség.

Mélyreható társadalmi reformokra van szükség — mondta az elnök. A munkásnak joga van arra, hogy a társadalmat jogainak megbecsülésére szólítsa föl. A munkásnak joga, hogy a vállalatokban szóhoz jusson, a vállalat sikerében hathatósan ki vegye a maga részét és a vállalat vagyondában része legyen. Ha azonban a munkásnak igénye van arra, hogy jogát tiszteljék, úgy az idegen jogokat is tisztelni kell. A mezőgazdasági munkásnak is biztosítva kell látni jogait, kemény munkájáért. Nem szabad város és falu, ipar és mezőgazdaság között ellentétnek bekövetkeznie. Munkásnak és parasztnak egyaránt érdeke, hogy egymást megértsék és közös jogukat a közös jövőben megtalálják.

A tuberkulózisnak és alkoholnak el kell tűnnie. Minden egyesnek igénye van emberhez méltó lakásra. A munka és tőke közötti áldatlan harcnak meg kell találnia békés megoldását. Minden erőszak szerencsétlenséget hoz.

A német forradalom évfordulója

A német társadalom és a német köztársaság megalakulásának első évfordulója megünneplésén Scheidemann hosszabb beszédet tartott, melyben a következőket mondta:

„Az 1918-iki forradalom nem mesterséges átalakulás, hanem a régi rezsim bukása volt. E forradalom vívmányainak biztosítását és az új élet megkezdését nem a munkásság balszárnya veszélyezteti — amint nagyon sokan állítják —, hanem a jobboldali polgári pártok monarchista és reakciós üzeneteikkel. De ez a veszély is el fog múlni abban a pillanatban, mikor a munkásság ismét egy táborban fog egyesülni, hogy helyreállítsa a szétszakadással megcsorbitott egységét. Közvetlenül a forradalom kitörése után kritikus időköt éltünk át. 1918. nov. 9-én Ebert és én baráti kezünket nyújtottuk Dittmannak és Vogtherrnek és csakhamar meg is értettük egymást, ami a munkásság és a forradalom sikerének a szempontjából nagy fontossággal bírt. De mikor Ledebour is belépett a szövetségi tanácsba, a megegyezés a függetlenek és a többségek között ismét felbomlott. A forradalom előestéjén hosszasan tárgyaltam Liebknechtel, aki azt javasolta, hogy alakítsunk egy úgynevezett próbakormányt, melynek három napig kellett volna az ügyeket intéznie, azzal a feltétellel, hogy azután az egész hatalom a munkás- és katonatanács kezébe menjen át. Haase volt a független szocialisták között az egyetlen, aki az akkori helyzetet helyesen ítélte meg, de ő ezen a tanácskozáson nem volt jelen és így a függetlenek és a többségek a munkásság egységének a rovására ismét eltávolodtak egymástól.”

Az évforduló napján Ledebour elvtárs is beszélt egy népgyűlésen és igazolta magatartását, melyet novemberben a többségekkel szemben elfoglalt. „Nagyon sokat dolgoztam akkor — mondta —, hogy a német munkásság győztesen kerüljön ki a forradalomból.” Azután átiért a Haase elleni halálos merényletre, melyért a kormányt vádolta. „A merényletet — így fejezte be Ledebour — éppen akkor követték el, mikor Haase a nemzetgyűlésre ment, hogy ott heves vádbeszédet mondjon a többségi szocialisták és a jelenlegi kormány ellen.”

Éhség, nyomor velünk...

Rotterdami jelentés világgá kürtöli lord Parmoore vész-szózatát. Parmoore ur pont most ébred föl, hogy figyelmeztesse a világot a mértőldes lépésekkel közeledő éhségveszedelemre, amely már hat eszendeje pusztítja az emberiség sorait. Parmoore ur csak most veszi észre, hogy éhségveszedelem fenyegeti Európát, amikor ez már javában szedi áldozatait a dolgozó emberek soraiból.

Az „Allgemeine Zeitung“ rotterdami jelentés nyomán írja, hogy lord Parmoore az éhségkongresszuson figyelmeztette a jelenlevőket, hogy *egész Európát az éhség veszedelme fenyegeti* és hogy a kongresszusnak teljes erejéből dologhoz kell látnia, mert eddig nem tettek eleget a helyzet javítására. Fölkéri a komisszió a munkásszervezeteket, valamint a munkáltatókat is, hogy teljes erejükből munkálkodjanak. Különösen a szénbányák fejtsenek ki minden erőfeszítést, hogy a szénkrízist enyhítsék.

A kongresszus a kormányokhoz és a világsajtóhoz felhívást intéz, hogy mindenkit figyelmeztessenek az óriási veszedelemre, amely fenyeget. Ha az ipari és gazdasági reorganizáció nem lesz erélyes tempóban végrehajtva, egész Európát gazdasági csőd fenyegeti. *Első kötelesség Oroszországgal békét kötni*, mert Európa éléskamrája és nyersanyagraktára Oroszország.

Szép, nagyon szép tervek. De amíg megvalósulásra kerülhet a sor, addig, félt, hogy az egész emberiség elpusztul. A borzalmas világégés mély nyomokat hagyott Európa ipari és gazdasági életében. Az egész mai társadalmi rendszer csődöt mondott, tehát gyökeres reparációra van szükség, egy új társadalmi rendnek kell fölváltania a régi korhadt rendszert; csak így lehet a háborúította sebeket eltüntetni és a dolgozó emberiséget megmenteni a végpusztulástól.

Nagy küzdelmek, nagy kötelességek várnak reánk. Minden munkás álljon az „ERDÉLYI MUNKÁS“ mellé!

SZAKMOZGALOM

A dohánygyári munkásnőkhöz!

Mikor a szervezkedés eszméjének néhány lelkes harcosa ezerféle akadályon keresztül megkezdte a dohánygyári munkásnők szervezését, az a cél vezette, hogy végre őket is becsületesebb életfeltételek, tisztességesebb bánásmód és a munkásokat megillető szellemi színvonalra emeljék. Mint minden dolgozó ember, úgy a dohánygyári munkások is megértették a szervezkedés fontosságát, de sajnos, vannak még sokan, akik ma sem akarnak a régi maradiságból sehogysem kivetkőzni és még ma is, ahelyett, hogy egymást megbecsüljék, kölönösen tisztelnék és azon lennének, hogy közös erővel és összetartással könnyítsenek egymás helyzetén, sajnálatosan kell megállapítanunk, hogy az irigység és az egymás iránti gyűlölködést kultiválják. Éppen ezért figyelmeztetjük azokat a munkásokat, hogy ez a cselekedetük árt az össz munkásság tekintélyének. Állandóan szaporodik azoknak a száma, akik nem respektálnak semmiféle felettes fórumot, sem pedig azokat, akiket a közbizalom vezetőszerrepre juttatott, pedig a vezetőségnek, de különösen a szervezetnek igen sokat köszönhetnek, enélkül

nem tudták volna elérni sem a 400 koronás gyorssegélyt, sem a 600 kor. ruhasegélyt, még a 100 százalékos béremelést. Számtalanszor figyelmeztettünk mindenkit (*itt értjük azokat, akik sehogy sem tudnak lemondani a tisztességtelen jövedelemről*), hogy ne éljenek vissza a tisztességes munkás becsületével. Ennek a súlyos hátrányát azok a munkások és munkásnők is megérik, akik nem azonosítják magukat azokkal a sötétben bujkáló egyénekekkel, akik nem respektálják sokszori figyelmeztetésünket. Szerintünk pedig minden öntudatos munkásnak és munkásnőnek az a kötelessége, hogy minden olyan cselekedetet, amit látnak, hogy nem szervezett munkásokhoz illik tenni és mégis a többszöri felszólításra sem viselkednek szervezett munkásokhoz illően, az ilyeneket kötelessék soraikból kiküszöbölni, mert csak így lehet végét vetni annak a sok surlódásnak és az öntudatos munkáshoz nem méltó veszedelemnek, ha a legszigorubban járunk el a figyelmeztetéseinkkel.

Reméljük, hogy eme utolsó figyelmeztetésünknek meglesz a várt eredménye.

A vezetőség.

.....

Miért fontos a tisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szakszervezeti hűsége? Nagyon sokan a magánalkalmazottak közül azt hiszik, hogy nem fontos az, hogy ezekben az időkben is tagjai legyenek a szakszervezeteknek, vagy ha tagok is, hát elégséges az, ha csak úgy immelámmal vannak a szakszervezettel szemben. E lap hasábjain (mely erre a legkompetensebb) reá akarunk ennek az ellenkezőjére mutatni. A tisztviselők és kereskedelmi alkalmazottaknak, kikhez a sors mindig a legmostohább volt, eddig is a legnagyobb ellenségük a saját sorsukkal való nem-törődőségük volt. Azonban a múltban, teljes sajtó és gyűlésezi szabadságnak a birtokában, mód volt arra, hogy a tuncykat felrúzzuk és a saját sorsukkal szemben való érdeklődésüket bennük felkeltsük, de most ennek hiányában is kénytelenek vagyunk a tisztviselők és kereskedelmi alkalmazottakhoz fordulni, hogy ne feledkezzenek meg szakszervezetükről és ezekben a súlyos és nehéz időkben legyen minden magánalkalmazott hű a szakszervezethez, mert az ugyanannyi, mint hogyha saját magához marad hű, érte meg végre mindenki, hogy a szakszervezeti hűség mindenkinek gazdasági érdeke. Hagyjunk fel tehát az indolenciával és felemelt fővel, büszkén menjünk fel a szakszervezeti otthonba és fizessük pontosan, esténként 6-8-ig, a hivatalos órák alatt, tagsági díjainkat. *Kel.*

Figyelem, nyomdászok! Nagyszébenben a nyomdai munkások mozgalma még tart; szervezett nyomdászok kerüljék a várost.

Felhívás. A sütőmunkásokat felhívjuk, hogy tagdíjhátralékaikat pontosan fizessék be, hogy ne legyünk kénytelenek törölni a hátralékosokat a tagok sorából. *A vezetőség.*

Az építőmunkások könyvtárosa felkéri azokat az elvtársakat, akik a csoport könyvtárából könyveket vettek ki, hogy azokat a legrövidebb időn belül szolgáltatassák be.

Elvtársak! Agitáljatok a „Tribuna Socialista“ román és a „Wahrheit“ német nyelvű pártlapok érdekében.

HIREK

— **Szabad a járulékbefizetés.** Értosítjük az elvtársakat, hogy a Zónaparancsnokság 6820—919. számú átirata értelmében a járulékbefizetések a hivatalos órák alatt megtarthatók.

— **Haase elvtárs temetése.** Szerdán délután gyászünnepély tartása után Haase elvtárs holttestét elégették. A családtagokon kívül megjelentek a végtisztességen az elhunyt barátai és a független szocialistapárt tagjai. A temetőben az elhunyt fia, Haase Ernő bucsuztatta el atyját. Utána Kautsky Károly beszélt és Haaset a szocializmus történetében Jauréssel és Liebknechttel egy magaslaton állónak mondta. Zietza elvtársnő a független szocialisták végrehajtó bizottsága nevében bucsuztatta el a nagy halottat. Az elégetet tetem hamvait csütörtökön a Reichstagban tartott nagy gyászünnepély után eltemették.

— **Lakásuzsora.** Lakbérrendelet szabályozza a lakások árát és mindennek dacára virágozik a lakásuzsora. A kiutasítások és kilakoltatások révén keletkezett zavaros helyzetet alaposan kihasználják, a megengedett lakbéreken kívül különböző címeken szednek díjakat a háztulajdonosok. Fizetettnek víz-, klozet-, kéményseprő stb. díjakat és emellett 50 százalékkal emelték a lakbérreket is. Most még csak az hiányzik, hogy a háztulajdonosok a kávéházi cecheket is a lakókkal fizetessék meg. Nem tudjuk, hogy *milyen* fórumhoz intézzük felhívásunkat ez ellen a zsarolás ellen, a lakók panasza mindenütt süket fülekre talál. A nagylakásoknál ez nem súlyos eset, inkább a kisebb munkáslakásokat terhelik meg ilyen különböző díjakkal, ami az 50 százalékat is meghaladja a fizetett lakbérnek. Mi csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy *ki ellenőrzi* a lakásügyeket, hogy a kizsárolt bérlők panaszát szövé tudjuk tenni illetékes helyen.

— **Az Erdélyi Munkás napilap-alapjára** legújabbban a következő adományok folytak be: Erdősi Aladár (Dés) 60 K, H. F., Sándor Vilmos 50—50 K, Képiró József (Dés) 40 K, Danton, Egy építőmunkás 20—20 K, Barna István és Bodor Ákos (Dés) 10—10 K, Máthé János 50 K, Weisz Kálmán és műhelymunkásai 50 K, Svájkovski László 20 K, Lenkei Lajos, Nagy Albert, Éles Károly, Hermann Samu, Sebestyén Lajos 10—10 K, Pintér Gyula 5 K, Perlei Ferenc 3 K, Buslik János, Barabás József, Oficiróff Sándor, Orbai Dénes és Strober József 2—2 K. Összesen 448 K. Eddig befolyt 1104 K.

— **Az osztrák nemzetgyűlés elfogadta az amnesztia javaslatot.** Az osztrák nemzetgyűlés harmadszori olvasásban elfogadta az amnesztia javaslatot, a keresztény-szocialistákkal és a szociáldemokratákkal történt megállapodás szerint. A javaslat meghatalmazza az igazságügyi és hadügyi államtitkárságot, hogy más kategóriákba tartozó, kegyelemre érdemes esetekről is tegyenek előterjesztést, amely esetekben különös figyelmet fordítanak a tett *indító okaira*, mint például *inséges helyzet, politikai följárat*, stb. Ezekben az előterjesztésekben az eljárás megszüntetését vagy a büntetés elengedését kell javasolni.

— **Házasodnak a cseh papok.** A „Pravo Naroda“, a haladó cseh papság lapja írja, hogy eddig több mint 50 cseh katolikus pap megházasodott. Több mint 1400 egyházközség adott be kérvényt a kormányhoz a nőilenség eltörlése iránt.

— **Betiltották a Socialismul.** Bukarestből jelentik: A kormány a szocialista párt központi hivatalos lapját, a „Socialismul“-t bizonytalan időre betiltotta. A lap új címe: „Lupta Socială“ (Társadalmi harc), mely azonban csak két napig jelenheteit meg,

Elvtársaink azonban nem fognak ezért kétségbeesni s ha kell, mindennap más és más cím alatt fog megjelenni a „Socialismul“.

— **Az osztrák szociáldemokrata pártkongresszus a magyar proletárságért.** Az osztrák szociáldemokrata párt kongresszusán határozati javaslatot fogadtak el, amely a következőket mondja: A pártkongresszus tiltakozik a magyarországi fehér terror ellen és testvéri szolidaritásáról biztosítja a magyar proletárság egyetemet. A kongresszus a Magyarországon dúló monarchia ellenforradalmat az egykori osztrák-magyar monarchia területén alakult valamennyi állam köztársaságának és a demokrácia veszedelmének tekinti. Ezért felszólítja a pártvezetőséget, hogy igyekezzen létrehozni eme államok szociáldemokrata pártjainak a közreműködését a magyarországi monarchista ellenforradalommal szemben. A kongresszus megállapítja, hogy az ántánt körében egyes imperialista körök támogatják a magyarországi ellenforradalmat. A kongresszus felhívja Angliát, az Egyesült Államokat, Franciaországot és Olaszországot szocialistáit és munkásait, hogy harcoljanak az egyes ántánthatalmak magyarországi ellenforradalmár-politikája ellen és keressék azt. A kongresszus Ausztria területén menedékkert követel a magyar ellenforradalomtól üldözött forradalmárok számára és felszólítja Német-Ausztria munkásságát, hogy tevékenyen támogassa a magyar ellenforradalom áldozatait.

— **Az örökbéke hajnalán.** Poincaré, a francia köztársaság elnöke, nemrég Londonban járt, ahol leirhatatlan lelkesedéssel fogadták. A Buckingham-palotában estély volt tiszteletére. Az angol király szívélyes beszédben méltatta a háború győzelmes befejezését, a németek tökéletes vereségét és mély csodálatával adózott a győzelmes Franciaországnak, hadseregének és Foch marsallnak. Bizakodva jelentette ki, hogy a francia-angol szövetség tartós és szilárd lesz. A nagy brit birodalom a béke munkájának akarja magát szentelni. A két állam céljai közösek a szabadság és igazság nagy eszméinek védelmében. Poincaré válaszában hálával emlékezett meg arról, hogy Anglia mindig lojalitással viseltetett az ő hazája iránt. A harctéren megalapozott közösség a két nép második természetévé és életfeltételévé lett. Több nem hagyhatják cserben egymást. Szövetségük biztosítani fogja nemcsak a két nép, hanem az egész világ jövőjét és boldogulását. Öröködni fognak, hogy Németország a békekonzferencia által reárott valamennyi feltételt betartsa. Be fogják bizonyítani az utókornak a béke munkájával, hogy megérdemelték a győzelmet. *Minden erejükkel arra törekcszenek, hogy ezután lehetetlenné tegyék a hadviselést. Köszöni az örökbéke hajnalát. Még meg sem száradt a nyomdafesték, mely ország-világgá kürtöli a francia köztársaság elnökének beszédét s mintegy válaszképpen jön Diaz tábornoknak, az*

olasz hadsereg főparancsnokának a londoni *Globe* című angol lapban megjelent nyilatkozata. Diaz nem hisz a teljes leszerelés lehetőségében. Kijelentette, hogy *ismerni kell az emberi természetet. Csak nagyon lassan lehet az általános leszerelést keresztülvinni és a világbékét megvalósítani.*

— **Nem jó a békeszerződés!** Londonból jelentik: Az éhínség leküzdésére alakult tanács november elején gyűlést tartott Westminsterben Parnmore elnöklésével. Az elnök kijelentette, hogy amíg a közvélemény nyomása alatt *meg nem változtatják a békeszerződést*, hogy lehetővé tegye egész Európa ipari fellendülését, addig *semmi reménység* sincs az inséges helyzet enyhülésére.

— **Nem nagy szerencsétlenség.** A „Corriere della Sera“ ban olvassuk, hogy Fiume városában egyetlen katolikus pap sincs és így a lelkipásztorkodás teljesen szünetel. Fiumében ugyanis a papság horvát volt és amikor d'Annunzio bevonult a városba, ezek a papok Kukanic plébános és a káptalan tagjaival egyetemben elmenekültek. Vio polgármester erre a pápához fordult, küldjön sürgősen apostoli delegátust Fiuméba, aki egyfelől eljárjon a helyüket önkényesen elhagyó papokkal szemben, másrészt pedig rendezze valamilyen módon a lelkipásztorkodást. — Most már megfajthatatlan probléma előttünk, hogyan jutnak majd a menyországba a fiúmei hívők pap nélkül?

— **Csak ez hiányzott.** Svájci lapok jelentése szerint október 1-e óta Svájcban állandóan havazik, aminek a svájciak egyáltalán nem örvendenek, mert a szokásos turisták máris kezdik elhagyni Svájcot. A meteorológiai jelentések szerint egész Európában *szigorú tél* várható.

— **Smiel ur kotnyeleskedik.** A kolozsvári Lapkiadó nyomdai műintézetet boldogítja — mint főkönyvelő — Smiel ur. Nem lévén mit könyvelni, állandóan a nyomdában lóg s molesztálja a dolgozó munkásokat. Legutóbb is az egyik szakmunkás azon figyelemztetésére, hogy a szakmunkások és tanulók nem küldöncök, azzal válaszolt Smiel ur, hogy ő nincs hozzászóvva ahhoz, hogy bárki is figyelmeztesse és rendreutasítsa s elvtársunkat gunyosan a szakszervezethez utasította. — Hát vegye tudomásul a Lapkiadó R. T.: lesz gondja a szakszervezetnek, hogy a Smielecskéék ugránczozása véget érjen.

Hivatalos órák:

Építőmunkások csoportja naponta, délután 5—7 óráig, vasárnap délelőtt 9—11 óráig.

Cipész- és csizmadiamunkások csoportja vasárnap délelőtt 9—11 óráig, hétfőn este 6—7 óráig.

Dohánygyári munkások csoportja naponta délután 5—8 óráig; befizetések hétfőn és kedden délután 5—8 óráig.

Nyomdászok szakcsoportja minden vasárnap délelőtt 10—11 óráig.

Borbélymunkások csoportja csütörtökön este 7—8 óráig.

Élelmezési munkások csoportja naponta 9—11 óráig, szerdán délután 3—5 óráig.

Megantisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak csoportja pénztári órái: hétfőn, csütörtökön és szombaton este 6—7 óráig. Könyvtári óra szombaton 6—7-ig.

Vas- és fémmunkások csoportja szerdán este fél 7 órától fél 8 óráig, vasárnap délelőtt 10—12 óráig.

Festőmunkások csoportja vasárnap délelőtt 8—10 és hétfőn este 6—7 óráig.

Bérmunkások csoportja vasárnap délelőtt 9—11 óráig és hétfőn este 6—8 óráig.

A vegyészeti munkások csoportja kedden és pénteken este 6—7 óráig, vasárnap d. e. 10—12 óráig.

Szabómunkások csoportja minden hétfőn és csütörtökön este 6—7 óráig, ugyanakkor könyvtár és munkaközvetítés.

Famunkások csoportja szombaton este 5 órától 7 óráig, vasárnap délelőtt 10—11 óráig. Munkaközvetítés naponta 6—7 óráig.

Ételi, számadai és kávéházi alkalmazottak szakcsoportja naponta 9—11 óráig tart hivatalos óráit, ugyanott befizetés és munkaközvetítés.

A lakásügyi bizottság pénztárosa minden hétfőn este 6—7 óráig.

Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.

O. M. Közleménye nem közölhető abban a formájában, amint hozzák beküldötte. Keressen föl bennünket.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **RUSS GYÖRGY**

Az erdélyrészi szocialista párt tulajdona.

Felhívás

a kolozsvári kerületi munkásbiztosító pénztár munkaadó tagjainhoz

A „*Kerületi Szociális Biztosító Pénztár Kolozsvár*“ cím alatt tovább működő „*Kerületi Munkásbiztosító Pénztár*“ felhívja összes munkaadó tagjait a folyó évi november hó 17 én kelt 1715—1919. számú hirdetményben foglaltakra.

Ezuton is tudomására hozza az érdekelteknek, hogy miután az 1907. évi XIX. t. c. a román Kormányzótanács XIX. számú rendeletével módosított, összes alkalmazottaik, tekintet nélkül arra, hogy korábban be voltak-e jelentve, vagy sem, *nyolc napon belül* újból bejelentendők.

Mezőgazdasággal foglalkozó munkaadók (gazdák, bérlők, stb.) összes alkalmazottaikat szintén bejelenteni kötelesek.

Szinkör

A magyar szintársulat előadásai.

Szombat d. u.: Tul a nagy Krivánon. Kezdeté 3 órákor.

Szombat este: Marcsa katonája. Operette-ujdonság. Kezdeté 7 órákor.

Vasárnap d. u.: Marcsa katonája.

Vasárnap este: Marcsa katonája.

Hétfő este: Marcsa katonája.

Mozi hírek.

Egyetem-mozgóban.

Szombaton: Páris gyermeke. II. rész.

Vasárnap: Páris gyermeke. II. rész.

Uránia-mozgóban.

Szombat: Páris gyermeke. I. rész.

Vasárnap: Páris gyermeke. I. rész.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár r.-t.

CLUJ
Kolozsvár, Piata Unirii
(Mályas kir-tér) 32. sz.
Fiókintézet: Turdán.

Betéteket elfogad takarékpénztári könyvecskére, vagy folyószámlára a legelőnyösebb kamatozás mellett és azokat az összeg nagyságára való tekintet nélkül rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. Hadifoglyok részére átutalásokat csupán készletadások leszámítása mellett teljesít.

Igazgatóság 1—66 sz.
Titkárság és levelezés 9—09 sz.
Bankosztály 12—69 sz.
Pénztár váltóüzlet 10 82 sz.
Erdélyi mezőgazdasági r.-társaság 11—81 sz.

PÉNZTÁRI ÓRÁK:

Délelőtt fél 9 órától délután 1 óráig

Ha finom cukorkát akar, kérjen Melissát!